

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
1. Ekonomiczno-ekologiczne uwarunkowania rozwoju zrównoważonego	15
1.1. Koncepcja zrównoważonego rozwoju w teorii ekonomii	15
1.1.1. Zasoby środowiska w ujęciu ekonomii	15
1.1.2. Przesłanki i rozwój koncepcji zrównoważonego rozwoju	23
1.1.3. Pojęcie i istota koncepcji zrównoważonego rozwoju	29
1.1.4. Prawne i strategiczne ujęcie zrównoważonego rozwoju w Polsce	36
1.2. Polityka ekologiczna a zrównoważony rozwój	42
1.2.1. Cele i kierunki proekologicznej polityki państwa i jej europejska geneza	42
1.2.2. Zasady polityki ekologicznej państwa w Unii Europejskiej i w Polsce	54
1.2.3. Polityka ekologiczna w odniesieniu do samorządu terytorialnego w Polsce	57
1.3. Zastosowanie instrumentów ekonomicznych do realizacji polityki ekologicznej i zrównoważonego rozwoju	60
1.3.1. Identyfikacja celów i funkcji instrumentów ekonomicznych	60
1.3.2. Typologia instrumentów ekonomicznych stosowanych do ochrony środowiska	63
1.3.3. Perspektywa modyfikacji instrumentów ekonomicznych wykorzystywanych w ramach zrównoważonego rozwoju	67
1.4. Realizacja polityki ekologicznej w samorządach terytorialnych poprzez dokumenty strategiczno-planistyczne	72
1.4.1. Samorząd województwa jako realizator polityki zrównoważonego rozwoju	72
1.4.2. Gminne i powiatowe programy strategiczno-planistyczne na rzecz realizacji polityki ekologicznej	76
1.4.3. Obowiązki samorządów w zakresie wykonywania przepisów ochrony środowiska Unii Europejskiej	80
1.4.4. Transpozycja do samorządów terytorialnych długookresowej strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju	87
2. Implementacja idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w aspekcie działań gminy	91
2.1. Kategoria rozwoju trwałego i zrównoważonego w gminie	91
2.2. Istota rozwoju lokalnego, jego cele i determinanty	96
2.3. Rola samorządu terytorialnego w procesach rozwoju zrównoważonego i konkurencyjności gminy	107
2.4. Planowanie strategiczne jako narzędzie zrównoważonego rozwoju gminy	120
2.5. Specyfika ekoinwestycyjnego rozwoju gminy	126
2.6. Programy i strategie inwestycyjne gmin	133
2.7. Narzędzia kreowania gminnych inwestycji ekologicznych w realizacji rozwoju gminy	137
2.7.1. Wieloletni plan inwestycyjny i prognoza finansowa	137
2.7.2. Budżet zadaniowy	145
2.8. Problem monitorowania polityki rozwoju i rozwoju zrównoważonego	154

3. Zadania jednostek samorządu terytorialnego na rzecz ochrony środowiska	165
3.1. Istota zadań publicznych realizowanych przez samorządy terytorialne	165
3.2. Zadania publiczne związane z ochroną środowiska wykonywane przez powiatowe i wojewódzkie jednostki samorządowe	182
3.3. Zadania publiczne związane z ochroną środowiska wykonywane przez gminy	189
3.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa	189
3.3.2. Zagospodarowanie odpadów komunalnych	195
3.3.3. Utrzymanie porządku i czystości w gminie	199
3.3.4. Ochrona przyrody w gminie	204
3.3.5. Ochrona powietrza i gospodarka energetyczna	206
3.4. Dylematy dotyczące zadań publicznych jednostek samorządu terytorialnego związanych z ochroną środowiska	208
4. Istota procesu inwestycji ekologicznych w jednostkach samorządu gminnego	213
4.1. Pojęcie i typologia inwestycji	213
4.2. Specyfika inwestycji samorządowych	219
4.3. Specyfika ekologicznych inwestycji jednostek samorządu gminnego	225
4.4. Problem rachunku ekonomicznego ochrony środowiska i efektywności samorządowych inwestycji ekologicznych	233
4.5. Proces przygotowania i wdrażania projektu inwestycyjnego	243
4.6. Ryzyko inwestycyjne	247
5. Źródła finansowania ochrony środowiska w gminie	253
5.1. System finansowania ochrony środowiska	253
5.2. Budżetowe źródła finansowania ochrony środowiska w gminie	258
5.2.1. Dochody własne podstawą finansowania zadań publicznych związanych z ochroną środowiska	258
5.2.2. Finansowanie z budżetu państwa wspomagające realizację inwestycji ekologicznych jednostek samorządu terytorialnego	266
5.3. Celowe fundusze ekologiczne w systemie finansowania ochrony środowiska	275
5.3.1. Istota ekologicznych funduszy celowych w systemie finansów publicznych ..	275
5.3.2. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	279
5.3.3. Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	292
5.3.4. Powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej i proces ich likwidacji	296
5.3.5. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych i Fundusz Leśny	301
5.3.6. EkoFundusz i inne fundacje	304
5.4. Fundusze Unii Europejskiej jako źródło finansowania inwestycji ekologicznych	309
5.4.1. Fundusze przedakcesyjne	309
5.4.2. Fundusze pomocowe po akcesji	316
5.4.3. Program operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”	327
5.4.4. Fundusz LIFE+ i pozostałe źródła	332
5.5. Zwrotne źródła finansowania inwestycji ekologicznych w gminie	336
5.5.1. Przychody zwrotne na cele ekologiczne w budżecie jednostek samorządu terytorialnego	336
5.5.2. Rola wyspecjalizowanych banków w finansowaniu ochrony środowiska	344
5.5.3. Obligacje komunalne jako źródło długoterminowego kapitału obcego na cele ekologiczne	350
5.6. Alternatywne źródła finansowania działań środowiskowych w gminie	356

5.6.1. Wykorzystywanie leasingu i sekurytyzacji przez jednostki samorządu terytorialnego w pozyskiwaniu środków finansowych na publiczne inwestycje ekologiczne	356
5.6.2. Partnerstwo publiczno-prywatne metodą realizacji zadań publicznych jednostek samorządu terytorialnego	358
5.7. Dylematy wyboru źródeł finansowania zadań ekologicznych	364
6. Analiza i ocena roli inwestycji ekologicznych w zrównoważonym rozwoju gmin	369
6.1. Metodologia badawcza	369
6.1.1. Źródło danych empirycznych oraz opracowanie i prezentacja materiału statystycznego	369
6.1.2. Wykorzystanie metod taksonomicznych	370
6.1.3. Zastosowanie analizy wariancji dla potrzeb określenia roli inwestycji ekologicznych w aspekcie rozwoju zrównoważonego gmin	375
6.2. Analiza poziomu i dynamiki gminnych inwestycji ekologicznych	376
6.3. Analiza naturalnych elementów środowiska w obszarze gmin	395
6.4. Gminne środki budżetowe – dochody własne i transfery z budżetu państwa	400
6.5. Wydatki i nakłady gmin na ochronę środowiska	410
6.6. Zastosowanie metod taksonomicznych do badania ekoinwestycyjności podmiotów samorządowych	425
6.7. Określenie występowania zależności między inwestycjami ekologicznymi a wybranymi cechami gminy	429
6.8. Podsumowanie	444
Zakończenie	449
Bibliografia	457
Spis rysunków	493
Spis tabel	495
Od Redakcji	497